

Прочетохъ и отминахъ. Не можахъ да проумѣя, кой и защо го е писалъ. Извихъ покрай една голѣма къща и се отправихъ по една по-широка улица. Направихъ две крачки и останахъ вкамененъ. Предъ мене — единъ голѣмъ площадъ. Въ срѣдата на площада, покритъ съ хубави малки плочки, имаше една цвѣтна градина. Срѣдъ нея високо се издигаше бѣлъ паметникъ, на който седѣше единъ човѣкъ, издѣланъ отъ бѣлъ камъкъ. Приближихъ се. Той държеше въ ржката си нѣколко стрѣка житни класове. Сякашъ ще ти проговори, усмихнатъ и освѣтенъ отъ невидимо слънце. Ще кажешъ — ето най-щастливия човѣкъ на земята. Какво значи туй? И кой е този човѣкъ?

Дълго седѣхъ и гледахъ. Гърдитъ ми се пълнѣха съ радостъ. Миришеше на рози и карамфилъ. Още ми се искаше да сеядя. Единъ автомобилъ мина край мене. Обърнахъ се да видя, кой минава. Той спрѣ предъ едно голѣмо здание. Отправихъ се и азъ къмъ него. Отвънъ имаше голѣмъ надписъ: С ъ г л а с и е. Тази дума вече ме заинтересува. Какво значи това?

Единъ човѣкъ ме посрещна съ усмивка, сякашъ отдавна познатъ. Безъ да го запитвамъ, той ме загледа и започна да отговаря на хилядитъ мои въпроси, които не бѣхъ още изказалъ.

— Нашето село се казва С ъ г л а с и е. Нѣкога то не бѣше такова, каквото е днесъ. Къщитъ бѣха низки, почти безъ прозорци и съ слама покрити, а улицитъ — кални и мръсни. Хората бѣха бедни и тѣжни. Имаше и много кръчми. Всички пиеха и падаха по улицитъ. Имаше и грозни хора. Никога нѣма да се забрави, на примѣръ, евреина Исакъ. Той бѣше бакалинъ, праматаръ и голѣмъ ли-

хваръ. Цѣло село той зароби. Имаше и други като него. Но единъ день учителтъ Рудневъ събра всички селяни и дълго имъ говори. Говори имъ да се основе въ селото кооперация. Никой още не знаеше, какво е туй кооперация и нѣкои започнаха да се шегуватъ. Но всѣко начало е трудно!.. Намѣриха се, обаче, хора и ето, че туриха начало. Нарекоха я Съгласие. Виждашъ ли това грамадно здание? Това е сега нашата кооперация. Тукъ е канцеларията, тамъ магазина, горе — читалнята, острани — музея, а това — салона. Всичко се постигна съ трудъ и съгласие.

Всички бакали, приматари и лихвари — изчезнаха. Единъ день и евреинтъ си затвори дюкяна. Гледаме, натоварилъ си всичко на колата, напуска вече селото. Отидохме да го изпратимъ. Единъ младежъ рече да се пошегува. Присламчи се задъ колата и върза едно тенеке, пълно съ пепель. Колата потегли, а тенекего заскача подире. Лавнаха кучетата, превиха се селянитъ отъ смѣхъ. Нѣма вече за него хлѣбъ тука. Хитри станали хората. По-хитри и отъ него!..

Отиде си най-после и той! Кооперацията спаси селото. Че кой ще купи отъ тѣхъ, частнитъ търговци, нѣщо, когато тя продава най-евтино? Пъкъ и пари раздава и то съ по-малко лихва. Видѣ селото ползата отъ нея и днесъ всички сж нейни членове.

И ето години минаха!.. Къщитъ се промѣниха, вода си докарахме, мостъ си направихме, училище, кооперативенъ домъ, читалище и всичко това, което ти самъ виждашъ. Много нѣщо се направи, но най-важното е, че и хората станаха други. По-рано тѣ бѣха зли и завистливи, живѣеха като звѣрове. Пъкъ